

Věc C-391/23

**Shrnutí žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce podle čl. 98 odst. 1
jednacího řádu Soudního dvora****Datum doručení:**

27. června 2023

Předkládající soud

Curtea de Apel București (Rumunsko)

Datum předkládacího rozhodnutí:

7. února 2023

Žalobkyně:

Brăila Winds SRL

Žalovaní:Direcția Regională a Finanțelor Publice București – Administrația
Fiscală pentru Contribuabili Mijlocii București

Ministerul Finanțelor

Președintele Agenției Naționale de Administrare Fiscală

Agenția Națională de Administrare Fiscală

Předmět původního řízení

Správní žaloba podaná žalobkyní, společností Brăila Winds SRL, proti žalovaným, Direcția Generală Regională a Finanțelor Publice București – Administrația Fiscală pentru Contribuabili Mijlocii București (Regionální generální ředitelství pro veřejné finance v Bukurešti – daňová správa veřejných financí pro středně velké daňové poplatníky v Bukurešti, Rumunsko), Ministerul Finanțelor (ministerstvo financí, Rumunsko), Președintele Agenției Naționale de Administrare Fiscală (předseda Národní agentury pro správu daní, Rumunsko) a Agenția Națională de Administrare Fiscală (Národní agentura pro správu daní, Rumunsko) (ANAF), kterou se domáhá zrušení některých správních daňových aktů.

Předmět a právní základ žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

Na základě článku 267 SFEU se žádá o výklad článků 49, 56, 107 a 108 a čl. 191 odst. 2 SFEU, článku 9 a čl. 58 písm. c) směrnice 2019/944, směrnice 2003/96 a Zelené dohody pro Evropu.

Předběžné otázky

1. Musí být ustanovení článků 107 a 108 SFEU vykládána v tom smyslu, že taková vnitrostátní právní úprava, jako je právní úprava zavedená zákonem č. 259/2021, která ukládá daň pouze některým výrobcům elektřiny, představuje státní podporu poskytnutou osobám osvobozeným od daně, která podléhá oznamovací povinnosti? Je taková právní úprava diskriminační, pokud se vztahuje pouze na některé výrobce elektřiny, včetně výrobců elektřiny z obnovitelných zdrojů energie?
2. Musí být ustanovení článků 49 SFEU a 56 SFEU, resp. článku 17 Listiny základních práv Evropské unie vykládána v tom smyslu, že brání takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava zavedená zákonem č. 259/2021, která ukládá vysokou daň pouze některým výrobcům elektřiny (včetně výrobců elektřiny z obnovitelných zdrojů energie), přičemž vylučuje ostatní kategorie výrobců?
3. Brání směrnice (EU) 2019/944 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice 2012/27/EU, před účinností nařízení 2022/1854, takové vnitrostátní právní úpravě, jako je právní úprava zavedená zákonem č. 259/2021, která by mohla vést ke stanovení prodejní ceny/omezení svobody stanovit prodejní cenu?
4. Brání ustanovení čl. 191 odst. 2 SFEU týkající se zásad obezřetnosti, prevence a odvracení znečištění životního prostředí u zdroje, jakož i zásady „znečišťovatel platí“ takové vnitrostátní právní úpravě, jakou zavádí zákon č. 259/2021? Ohrožuje taková právní úprava unijní cíle týkající se dosažení klimatické neutrality do roku 2050 a politiku Evropské unie v oblasti zdanění energie?

Uplatňovaná ustanovení unijního práva

Články 49, 56, 107, čl. 108 odst. 1 a 3 a čl. 191 odst. 2 SFEU

Článek 17 odst. 1 Listiny základních práv Evropské unie

Článek 9 a čl. 58 písm. c) směrnice Evropského parlamentu a Rady (EU) 2019/944 ze dne 5. června 2019 o společných pravidlech pro vnitřní trh s elektřinou a o změně směrnice 2012/27/EU

Směrnice Rady 2003/96/ES ze dne 27. října 2003, kterou se mění struktura rámcových předpisů Společenství o zdanění energetických produktů a elektřiny

Zelená dohoda pro Evropu, zveřejněná Evropskou komisí dne 11. prosince 2019.

Uplatňovaná ustanovení vnitrostátního práva

Legea nr. 259/2021 pentru aprobarea Ordonanței de urgență a Guvernului nr. 118/2021 privind stabilirea unei scheme de compensare pentru consumul de energie electrică și gaze naturale pentru sezonul rece 2021-2022, precum și pentru completarea Ordonanței Guvernului nr. 27/1996 privind acordarea de facilități persoanelor care domiciliază sau lucrează în unele localități din Munții Apuseni și în Rezervația Biosferei „Delta Dunării” (zákon č. 259/2021 o přeměně nařízení vlády s mocí zákona č. 118/2021 o stanovení systému kompenzací za spotřebu elektřiny a zemního plynu pro zimní období 2021–2022 a kterým se doplňuje nařízení vlády s mocí zákona č. 27/1996 o poskytování zvýhodnění osobám, které mají bydliště nebo pracují v některých lokalitách v pohoří Apuseni a v biosférické rezervaci „Delta Dunaje“) (dále jen „zákon č. 259/2021“), článek II, podle kterého se v období od 1. listopadu 2021 do 31. března 2022 dodatečné příjmy výrobců elektřiny plynoucí z rozdílu mezi průměrnou měsíční prodejní cenou elektřiny a cenou 450 RON (rumunských lei)/MWh zdaňují sazbou 80 % [(odstavec 1)], což je daň, od níž jsou osvobozeni výrobci elektřiny z fosilních paliv, včetně kogenerace [(odstavec 2)], přičemž způsoby uplatňování daně stanoví vyhláška předsedy ANAF [(odstavec 3)].

Ordonanța de urgență a Guvernului nr. 11/2022 privind modificarea e completarea Legii nr. 259/2021 („OUG nr. 11/2022“) (nařízení vlády s mocí zákona č. 11/2022, kterým se mění a doplňuje zákon č. 259/2021) (dále jen „OUG č. 11/2022“), článek III odst. (3), podle kterého jsou z ustanovení článku II odst. (1) zákona č. 259/2021 vyňati také výrobci elektřiny z biomasy, a to počínaje dodatečnými příjmy dosaženými po 1. lednu 2022.

Ordinul președintelui ANAF nr. 64/2022 privind aplicarea prevederilor articolului II din Legea nr. 259/2021 precum și privind modificarea și completarea Ordinului președintelui ANAF nr. 587/2016 pentru aprobarea modelului și conținutului formularelor utilizate pentru declararea impozitelor și taxelor cu regim de stabilire prin autoimpunere sau reținere la sursă („Ordinul nr. 64/2022“) (vyhláška předsedy ANAF č. 64/2022 o uplatňování ustanovení článku II zákona č. 259/2021 a o změně a doplnění vyhlášky předsedy ANAF č. 587/2016 o schválení vzoru a obsahu formulářů používaných pro daňové příznání a daně podléhající režimu samovyměření nebo srážkové daně (dále jen „vyhláška č. 64/2022“), článek I, podle něhož se daň z dodatečných příjmů dosažených výrobcí elektřiny vypočítá za období od 1. listopadu 2021 do 31. března 2022, a článek II, podle něhož daň stanovenou v článku I přiznávají výrobci elektřiny do státního rozpočtu měsíčně, do 25. dne včetně měsíce následujícího po měsíci, v němž je daň splatná, a to vyplněním a předložením

formuláře 100 „Declarație privind obligațiile de plată la bugetul de stat“ (Prohlášení o platebních povinnostech do státního rozpočtu).

Stručný popis skutkového stavu a původního řízení

- 1 Žalobkyně Brăila Winds SRL je jednou z dceřiných společností skupiny ENGIE v Rumunsku. Společníci žalující společnosti jsou Engie Dezvoltare & Consultantă SRL a Engie Romania SA, přičemž Engie Romania SA drží 99,99 % podíl. Společnost Engie Romania SA je hlavní dceřinou společností skupiny Engie v Rumunsku.
- 2 Žalobkyně vyrábí elektřinu z větru ve větrné elektrárně, kterou vlastní v okrese Brăila.
- 3 Článek II zákona č. 259/2021 zavedl od 1. listopadu 2021 daň ve výši 80 %, která se vybírá z dodatečného příjmu realizovaného výrobcí elektřiny vyplývajícího z rozdílu mezi průměrnou měsíční prodejní cenou elektřiny a cenou 450 RON/MWh. Od placení této daně byli osvobozeni výrobci elektřiny z fosilních paliv, včetně kogenerace, a od 1. ledna 2022 výrobci elektřiny z biomasy.
- 4 Podle článku II zákona č. 259/2021 a vyhlášky č. 64/2022 žalobkyně jako výrobce elektřiny z obnovitelných zdrojů podala daňové přiznání a zaplatila předmětnou daň týkající se období od listopadu 2021 do března 2022 v celkové výši 11 643 217 RON
- 5 Poté, co ANAF zamítl předchozí správní stížnost proti vyhlášce č. 64/2022 a daňovou stížnost podanou žalobkyní, podala žalobkyně dne 27. dubna 2022 u předkládajícího soudu – Curtea de Apel București (odvolací soud v Bukurešti, Rumunsko) – žalobu, v níž se domáhala: (i) zrušení vyhlášky č. 64/2022; (ii) zrušení daňových přiznání a opravných přiznání, která žalobkyně podala k dani zavedené článkem II zákona č. 259/2021; (iii) zrušení rozhodnutí č. 551/10.03.2022 vydaného ANAF – Direcția Generală de Soluționare a Contestațiilor (Generální ředitelství pro vyřizování stížností, Rumunsko), kterým bylo zamítnuto správní odvolání proti daňovým přiznáním a odpovědi na stížnost proti daňovému přiznání za měsíc březen 2022; (iv) zrušení rozhodnutí (Referatul de soluționare) ANAF- Direcția Generală Proceduri pentru Administrarea Veniturilor (Generální ředitelství pro správu příjmů, Rumunsko) č. A GVB 154/23.03.2022, kterým byla zamítnuta předchozí správní stížnosti proti vyhlášce č. 64/2022; (v) toho, aby bylo žalovaným uloženo vrátit žalobkyni částku 11 643 217 RON zaplacenou za měsíce listopad 2021 až březen 2022 z titulu daně na základě vyhlášky č. 64/2022; a (vi) toho, aby bylo žalovaným uloženo zaplatit daňový úrok z takto zaplacených částek.
- 6 Podle žalobkyně byly napadené správní akty nezákonné, protože daň zavedená článkem II zákona č. 259/2021 je nezákonná z následujících důvodů (i) porušuje zásadu spravedlivého rozložení daňového zatížení a zásadu zamezení dvojího zdanění ve spojení se zásadami zákonnosti, zákazu diskriminace/neutrality

zdanění, rovnosti před zákonem, spravedlnosti zdanění a daňové jistoty; (ii) porušuje zásadu zákazu retroaktivity a předvídatelnosti zdanění ve spojení se zásadami právní jistoty a ochrany legitimního očekávání, zákazu diskriminace/neutrality zdanění a rovnosti před zákonem; (iii) představuje státní podporu poskytnutou neoprávněně výrobcům elektřiny z fosilních paliv, včetně kogenerace, jakož i výrobcům elektřiny z biomasy, a to počínaje dodatečnými příjmy získanými po 1. lednu 2022, [což je podpora], která je v rozporu s čl. 107 odst. 1 SFEU; (iv) vytváří překážky svobodě usazování a volnému pohybu služeb, které jsou v rozporu s články 49 a 56 SFEU; (v) je v rozporu s unijními cíli pokud jde o dosažení klimatické neutrality do roku 2050, jakož i s politikou Unie v oblasti zdanění energie; (vi) rovněž vede ke stanovení prodejní ceny/omezení svobody stanovit prodejní cenu, což je v rozporu se směrnicí 2019/944; (vii) porušuje ustanovení článku 135 rumunské Ústavy a článku 8 Legea concurenței (zákon o hospodářské soutěži), které zakazují neoprávněně omezování svobody obchodu nebo autonomie podnikatelů; (viii) je stanovena na základě vyhlášky č. 64/2022, která je stižena řadou nezákonností a (ix) je stanovena na základě článku II zákona č. 259/2021, který je stižen řadou vad ústavnosti.

- 7 Na žádost žalobkyně se Curtea de Apel București (odvolací soud v Bukurešti) rozhodl předložit Soudnímu dvoru žádost o rozhodnutí o předběžné otázce.

Hlavní argumenty účastníků původního řízení

- 8 Podle žalobkyně představuje nadměrné zdanění dotčené ve věci v původním řízení státní podporu, ve vztahu k níž členský stát nesplnil povinnost zahájit předchozí kontrolní řízení stanovené v čl. 108 odst. 3 SFEU.
- 9 Navíc vzhledem k vysoké částce daně zavedené článkem II zákona č. 259/2021 představuje předmětné opatření omezení zakázané články 49 a 56 SFEU. Rozdílné zacházení uplatňované na výrobce elektřiny podle použitého výrobního zdroje je tedy odrazuje od zachování jejich činnosti na trhu s elektřinou z obnovitelných zdrojů v Rumunsku.

Stručné odůvodnění žádosti o rozhodnutí o předběžné otázce

- 10 Předkládající soud uvádí, že u Curtea de Apel București (odvolací soud v Bukurešti) bylo podáno několik žalob na zrušení vyhlášky č. 64/2022, které jsou v současné době projednávány.
- 11 V projednávané věci se tento soud dne 31. ledna 2022 rozhodl předložit Curtea Constituțională (Ústavní soud, Rumunsko) námitku protiústavnosti článku II zákona č. 259/2021 a příslušné řízení je projednáváno u Curtea Constituțională (Ústavní soud).
- 12 Podstatou první předběžné otázky předkládajícího soudu je, zda opatření spočívající v nadměrném zdanění dodatečných příjmů některých výrobců

elektřiny může být kvalifikováno jako státní podpora poskytnutá výrobcům elektřiny osvobozeným od daně, [což je podpora], která měla být podle čl. 108 odst. 3 SFEU oznámena Komisi.

- 13 Na základě judikatury Soudního dvora v této oblasti, konkrétně na základě rozsudku ze dne 21. listopadu 1991, *Fédération nationale du commerce extérieur des produits alimentaires a další v. Francie*, C-354/90, ECLI:EU:C:1991:440, body 10 a 14; rozsudku ze dne 15. prosince 2005, *Unicredito Italiano*, C-148/04, EU:C:2005:774, bod 42; rozsudku ze dne 7. dubna 2022, *Autonome Provinz Bozen*, C-102/21 a C-103/21, EU:C:2022:272, body 58 a 59; rozsudku ze dne 5. října 2006, *Transalpine Ölleitung in Österreich*, C-368/04, EU:C:2006:644, bod 39; rozsudku ze dne 22. ledna 2022, *Fondul Proprietatea*, C-179/20, EU:C:2022:58, body 83 a 84, a rozsudku ze dne 15. července 2004, *Pearle a další*, C-345/02, EU:C:2004:448, body 30 až 32, předkládající soud uvádí, že potřebuje vodítka Soudního dvora, pokud jde o kritéria pro posouzení případné státní podpory, zejména ve vztahu ke kritériu selektivního zvýhodnění stanovenému napadeným opatřením, a to s ohledem na skutečnost, že některé zvláštní kategorie výrobců elektřiny byly z působnosti dotčeného opatření vyňaty.
- 14 Druhá předběžná otázka se týká účinků nadměrného zdanění zavedeného článkem II zákona č. 259/2021 na svobodu usazování a volný pohyb služeb v tom smyslu, že toto zdanění může skupinu Engie, do níž patří společnost žalobkyně, odradit od dalšího rozvoje činností v oblasti výroby elektřiny z obnovitelných zdrojů na území Rumunska.
- 15 V projednávané věci existuje přeshraniční prvek spočívající v tom, že žalobkyně je součástí skupiny Engie, která má sídlo v Paříži a která působí v oblasti dodávek a distribuce zemního plynu, dodávek elektřiny a výroby elektřiny.
- 16 Předkládající soud má za to, že dotčená daň nediskriminuje cizí státní příslušníky oproti tuzemským státním příslušníkům, ale připomíná, že tato daň se na výrobce elektřiny vztahuje odlišně v závislosti na použitém zdroji výroby. Předkládající soud v této souvislosti připomíná rozsudky ze dne 7. července 1988, *Stanton v. Inasti*, C-143/87, a ze dne 15. února 1996, *Hans Kemmler*, C-53/95, v nichž Soudní dvůr rozhodl, že právní úprava, která není přímo ani nepřímo diskriminační na základě státní příslušnosti, je přesto nepřípustná, neboť představuje neodůvodněné překážky výkonu činnosti ve více než jednom členském státě, a rozsudek ze dne 24. března 2011, *Komise v. Španělsko*, C-400/08, EU: C:2011:172, bod 64, v němž Soudní dvůr rozhodl, že pojem „omezení“ ve smyslu článku 43 ES zahrnuje opatření přijatá členským státem, která, jakkoliv se používají bez rozdílu, ovlivňují přístup na trh pro podniky z jiných členských států, a narušují tak obchod uvnitř Společenství.
- 17 Z hlediska podmínek, které musí splňovat vnitrostátní opatření, jež mohou bránit výkonu základních svobod zaručených Smlouvou nebo je činit méně atraktivní, aby mohla být považována za slučitelná se Smlouvou, se předkládající soud domnívá, že v projednávané věci vyvstává otázka nepřiměřenosti napadené daně.

- 18 Třetí předběžnou otázkou vznáší Curtea de Apel București (odvolací soud v Bukurešti) otázku kvalifikace předmětné daně jako opatření, které má za následek stanovení prodejní ceny/omezení svobody stanovit prodejní cenu, což by mohlo být v rozporu s ustanoveními směrnice 2019/944, zejména s ustanoveními čl. 58 písm. c) týkajícími se povinnosti vnitrostátního regulačního orgánu odstranit překážky bránící obchodování s elektřinou mezi členskými státy, ve spojení rovněž s ustanoveními článku 9, neboť mají přímý účinek.
- 19 V této souvislosti předkládající soud připomíná tvrzení žalobkyně, že napadené opatření podstatně narušuje hospodářskou soutěž na trhu s elektřinou, neboť výrobcům energie způsobuje dodatečné náklady a snižuje bezpečnost dodávek tím, že brání tvorbě cen na základě interakce mezi nabídkou a poptávkou, což vede buď k uměle vysokým cenám s cílem kompenzovat uložené zdanění, anebo k omezení výroby, neboť dodatečné zdanění ve vztahu k příjmům se rovná riziku, že se výrobcům nevrátí jejich výrobní náklady. Z hlediska článku 9 směrnice 2019/944 navíc dotčené vnitrostátní opatření údajně není ani vhodné, ani přiměřené.
- 20 Ve vztahu ke čtvrté předběžné otázce Curtea de Apel București (odvolací soud v Bukurešti) uvádí, že s ohledem na skutečnost, že se žalobkyně dovolávala zásady obezřetnosti, zásady prevence, zásady odvracení znečištění životního prostředí u zdroje a zásady „znečišťovatel platí“, které jsou stanoveny v čl. 191 odst. 2 SFEU, je třeba určit, zda tyto zásady mají přímý účinek a zda jsou porušeny zavedením takové daně, která se vztahuje na výrobce elektřiny z obnovitelných zdrojů, ale nikoli také na výrobce elektřiny z fosilních paliv.
- 21 Kromě toho, jelikož žalobkyně rovněž tvrdila, že daň zavedená zákonem č. 259/2021 tím, že nadměrně zdaňuje především výrobce energie z obnovitelných zdrojů, je v rozporu jak s politikou Unie v oblasti zdanění energie, konkrétně se směrnicí 2003/96, tak s evropskými cíli týkajícími se dosažení klimatické neutrality, jak jsou stanoveny v Zelené dohodě pro Evropu zveřejněné Komisí dne 11. prosince 2019, je třeba posoudit předmětné účinky posledně uvedených aktů, jakož i slučitelnost výše uvedené daně s nimi.